

มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาพประกอบ ส่วนลิขสิทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 1 ช่องแสงกำแพงแก้วล้อมมณฑป พระสีอิริยาบถ วัดพระเชตุพน จ. สุโขทัย
ทำจากหินชนวน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 2 ช่องแสงวิหารวัดเจติยสี่ห้อง จ. สุโขทัย ก่อด้วยอิฐ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 3 ช่องแสงวิหารราย วัดศรีสวาย จ. สุโขทัย ก่อด้วยศิลาแลง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนอนุรักษ์มรดก

ภาพที่ 4 ช่องแสงวิหารวัดศรีสวาย จ. สุโขทัย ก่อด้วยอิฐ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 5 รุเจาะหัวเสาที่ค่อนข้างสูง ของวิหารวัดพระพายหลวง จ. สุโขทัย
ทำให้เชื่อว่าตัวผนังนั้นน่าจะมีลักษณะเป็นช่องแสง

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนอนุรักษ์มรดก

ภาพที่ 6 ช่องแสงวิหารวัดมหาธาตุเขลียง ศรีสัชนาลัย จ. สุโขทัย ก่อด้วยศิลาแลง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 7 ช่องแสงวิหาร วัดโคกสิงคาราม ศรีสัชนาลัย จ. สุโขทัย
ก่อด้วยศิลาแลง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 8 ช่องแสงวิหาร วัดพญาคำ ศรีสะเกษ จ. สุโขทัย ก่อด้วยศิลาแลง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 9 โบราณสถาน 33 ต. ในอุทยานประวัติศาสตร์ ศรีสัชนาลัย ช่องแสงก่อด้วย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนอนุรักษ์มรดก

ภาพที่ 10 ช่องแสงวิหารวัดพระนอน จ. กำแพงเพชร

ที่มา : สุภัทรดิศ ดิศกุล, ม.จ., ศิลปะสุโขทัย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2540), 59.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนนิเทศศาสตร์

ภาพที่ 11 ช่องแสงวิหารวัดธรรมิกราช จ. อุดรธานี

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนอนุรักษ์มรดก

ภาพที่ 12 ช่องแสงวิหารน้อยวัดมหาธาตุ จ. อุรุษยา ก่อด้วยอิฐ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนอนุรักษ์มรดกไทย

ภาพที่ 13 ช่องแสงบริเวณระเบียงคด ปราสาทแปรรูป ในศิลปะแบบแปรรูป
ประเทศกัมพูชา

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนอนุรักษ์มรดก

ภาพที่ 14 ช่องแสงบริเวณโคปุระ ปราสาทบันทายศรี ในศิลปะแบบบันทายศรี
ประเทศกัมพูชา

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนอนุรักษ์มรดกไทย

ภาพที่ 15 ช่องแสงบริเวณระเบียงคด ปราสาทพิมานอากาศ ในศิลปะแบบคลัง
ประเทศกัมพูชา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 16 ช่องแสงบริเวณระเบียงคด ปราสาทนครวัด ในศิลปนครวัด

ประเทศกัมพูชา

ที่มา : วีระ ชีรภัทร, เที่ยวเขมร (ปทุมธานี : สำนักพิมพ์โรนิน, 2521), 100.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ลงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 17 ช่องแสงที่ปราสาทบายน ในศิลาปะบายน ประเทศกัมพูชา

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนนิชสิทธิ์

ภาพที่ 18 การขุดพบแบบเครื่องไม้ของช่องหน้าต่างในศิลปะเขมร
(ปราสาทเขาพนมรุ้ง จ. บุรีรัมย์)

ภาพที่ 19 ช่องประตูอาคารชั้นรอง หรือบรรณาลัย ปราสาทพระโค ประเทศกัมพูชา

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนอนุรักษ์

ภาพที่ 20 ช่องแสงหลอกที่อาคารชั้นรอง หรือบรรณาลัย ปราสาทบาคอง ประเทศกัมพูชา

มหาวิทยาลัยศิลปากร - สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 21 ลักษณะช่องแสงของ Pitakat-Taik ศิลปะพม่า สมัยเมืองพุกาม
ที่มา : Luce, Gordon Hannington, 1889-1979. Old Burma-Early Pagan
(New York : J.J. Augustin, 1969-1970), p. 285.

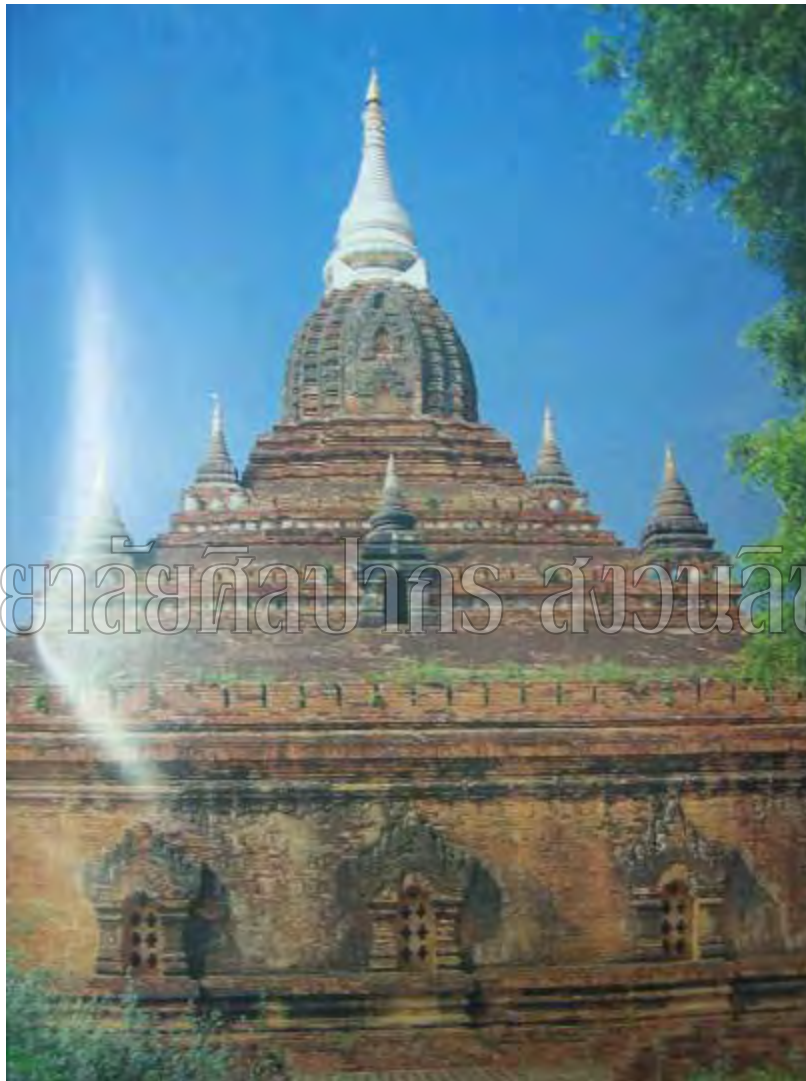
ภาพที่ 22 ช่องแสง ก่อด้วยอิฐ ที่เจดีย์-วิหารปะโทธรรมยะ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนอนุรักษ์

ภาพที่ 23 ช่องแสง ก่อด้วยอิฐ ที่เจดีย์-วิหาร นนปายะ

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนอนุรักษ์มรดก

ภาพที่ 24 เจดีย์-วิหารนากายน

ที่มา : Paul Strachan, Pagan : Art and Architecture of old Burma

(Singapore : Kiscadale; Whiteley Bay. Arron : Kiscadale, C 1989), 37.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนอนุรักษ์

ภาพที่ 25 เปรียบเทียบช่องแสงหลอกที่ปราสาทบอง (ซ้ายมือ) และช่องแสงในประเทศไทย (ขวามือ)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนอนุรักษ์มรดก

ภาพที่ 26 ลักษณะของช่องแสงที่ระเบียงคด ปราสาทแปรรูป (ซ้ายมือ) และระเบียงคดที่
วัดมหาธาตุเขลียง (ขวามือ)

มหาวิทยาลัทยดิลปากร สงวนลัทยลัทร

ภาพที่ 27 ช่องแสงที่ระเบียงคด ปราสาทเขาพระวิหาร จ.ศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลาสาขาสัตร์

ภาพที่ 28 ช่องแสงที่ปราสาทเขาพนมรุ้ง จ. บุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยศิลปากร - สงวนศิลปธร

ภาพที่ 29 ปราสาทตาเมือน จ. สุรินทร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 30 ช่องลูกฟัก ผนังด้านล่างวัดนางพญา ศรีสัชนาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 31 ช่องลูกฟัก ผนังด้านล่างวัดโคกสิงคาราม ศรีสัชนาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนเลขสี่ตรี

ภาพที่ 32 หอไตรวัดระฆังโฆสิตาราม

ที่มา : สุภาพร พัทธไตรรัตน์, “หอไตรวัดระฆังโฆสิตารามรวมหาวิหาร

สานความงามศิลปะกับความเป็นไทย,” สยามอารยะ 3, 43 (กันยายน, 2539), 91.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนนิเทศน์

ภาพที่ 33 ช่องแสงแบบซี่ลูกกรงที่มีลวดลายประดับอยู่บนช่องแสง วัดไผ่
จ. ลพบุรี

ภาพที่ 34 ช่องแสงแบบซีกูกรงที่มีลวดลายปูนปั้นประดับระหว่างช่องแสง
วิหารพระป่าเลไลย์ ด้านทิศใต้วัดพระศรีสรรเพชญ์ จ. อยุธยา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงอนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 35 ร่องรูสอดเคียวแผ่นกรงช่องแสง วัดโคกสิงคาราม ศรีสะเกษ จ. สุโขทัย

มหาวิทยลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธ์

ภาพที่ 36 ถายเส้นลวดลายประดับช่องแสง วิหารพระโลกนาถ วัดพระศรีสรรเพชญ์

จ. อยุธา

ที่มา : สันติ เล็กสุขุม, กระหนกในดินแดนไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2545), 84.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนอนุรักษ์มรดก

ภาพที่ 37 ช่องแสงแบบตูกกรงประดับดอกเหลิยม วัดไธ้ จ. ตพบุรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 38 ช่องแสงแบบลูกกรงประดับดอกเหลี่ยม วัดไชยวัฒนาราม จ. อโยธยา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงอนลิขสิทธิ์

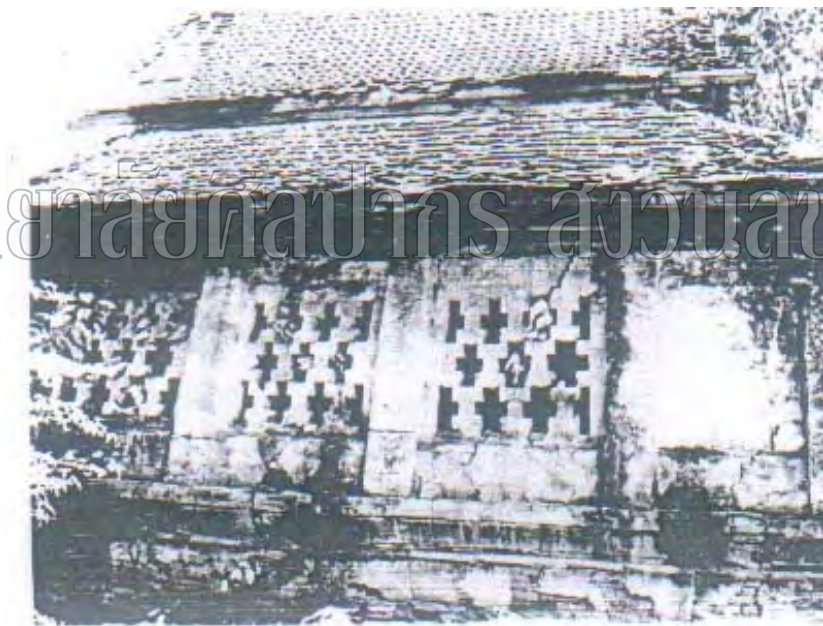
ภาพที่ 39 ช่องแสงแบบลูกทรงประดับดอกเหลี่ยม วดหน้าพระเมรุ
จ. อยุรยา

มหาวิหารทึบฉายที่ลพบุรี ลอนบลิวส์ทรี

ภาพที่ 40 ช่องประตู วิหารราย วัดพระศรีสรรเพชญ์ จ.อยุธยา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

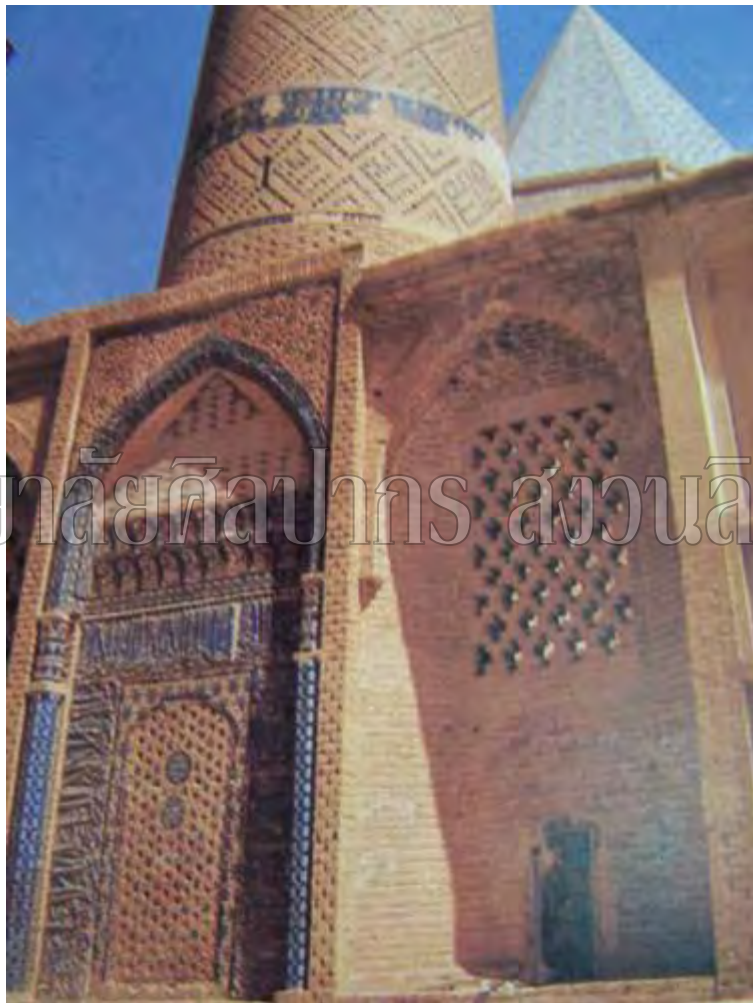
ภาพที่ 41 ช่องประตู วิหารวัดโคตร จ. นครศรีธรรมราช
ที่มา : โซติ กัลยาณมิตร, พจนานุกรมสถาปัตยกรรมและศิลปะเกี่ยวเนื่อง
(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2548), 104.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 42 ผนังลูกกรงประดับดอกเหลี่ยม วิหารหลวง วัดมหาธาตุ จ.อยุธยา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 43 Natanz, dating from the 14th century แสดงช่องประตูที่คล้ายคลึงกับในประเทศไทย

ที่มา : Henri Stierlin, The Cultural History of Persia (London : Aurum Press, 1984),

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 44 Horse Blanket แสดงถึงสวดลายดอกเหลี่ยมบนลายผ้าในศิลปะเปอร์เซีย
ที่มา : Ronald W Ferrier, The Art of Persia (Ahmedabad, India : Mapin, 1990), 147.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 45 ขี้รดพระองค์ (เข็มขัด) ทองคำ มีลักษณะลวดลายแบบมุสลิม
จากกรุปรangkวัดราชบูรณะ

ที่มา : สันติ เล็กสุขุม, ศิลปะอยุธยา งานช่างหลวงแห่งแผ่นดิน (กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2544), 27.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 46 งานปูนปั้นที่มีลวดลายแบบมุสลิม ที่ผนังวิหารวัดไธย จ. ลพบุรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 47 ผ้าพิมพ์ที่เลียนแบบผ้าอินเดีย สมัยอยุธยาตอนปลาย มีลวดลายแบบมุสลิม
ที่มา : กรมศิลปากร, ผ้าพิมพ์ลายโบราณในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (กรุงเทพมหานคร :
ชวนพิมพ์, 2545), 136.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงอนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 48 ช่องหน้าต่างแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า วิหารวัดใหม่ประชุมพล จ. อุดรธานี

มหาวิทยาลัยศิลปากร - สงอนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 49 ช่องหน้าต่างแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า คำนักรพุทธโฆษาจารย์ วัดพุทไธสวรรย์
จ. ออยุธยา
ที่มา : สันติ เล็กสุขุม, ศิลปะอยุธยา งานช่างหลวงแห่งแผ่นดิน (กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2544), 131.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 50 ช่องหน้าต่างแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า โบสถ์วัดตึก จ. อุดรธานี

ที่มา : อนุวิทย์ เจริญสุขกุล, “สถาปัตยกรรมไทย แบบสกุลช่างสมเด็จพระนารายณ์,” อาษา
17 (2534) : 67.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 51 ช่องหน้าต่างแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าของอาคารรับรองราชทูต

จ. ลพบุรี

ที่มา : อนุวิทย์ เจริญศุภกุล, “สถาปัตยกรรมไทย แบบสกุลช่างสมเด็จพระ
นารายณ์,” อายุ 17 (2534) : 61.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 52 ชุมกันแกลงที่อยู่เหนือหน้าต่าง ดึกพระเจ้าเหา จ. ลพบุรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนอนุรักษ์

ภาพที่ 53 ซุ้มแบบโค้งแหลม ประตูทางเข้าพระนารายณ์ราชนิเวศน์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 54 ช่องหน้าต่างซุ้มโค้งแหลมท้องพระโรงพระที่นั่งดุสิตสวรรค์ธัญมหาปราสาท
จ. ลพบุรี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

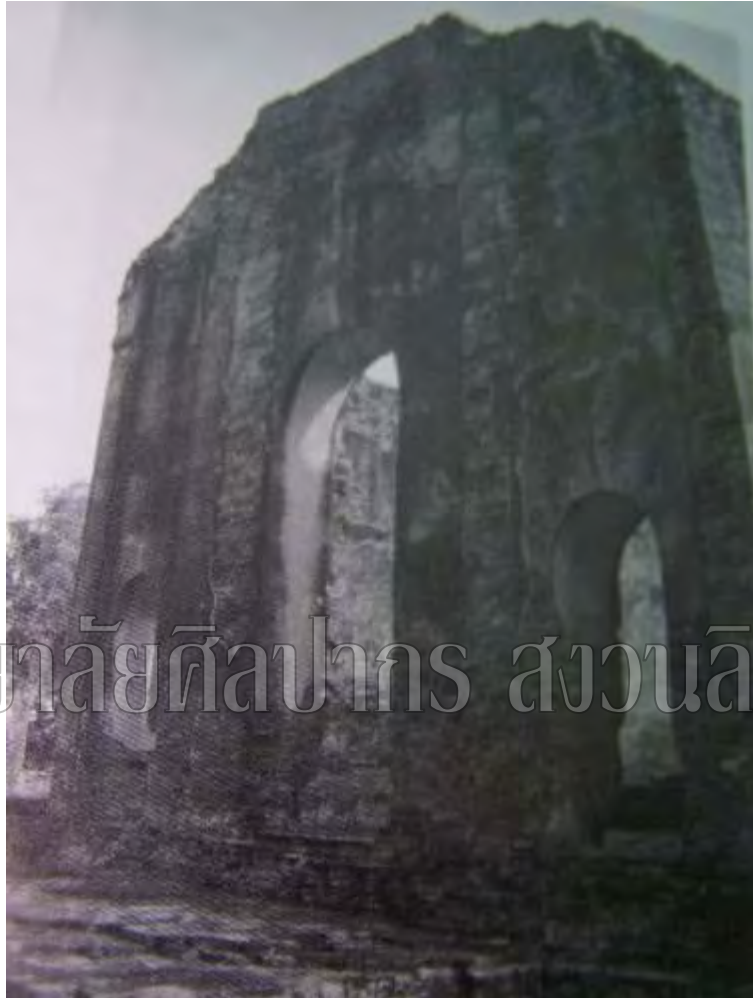
ภาพที่ 55 ช่องหน้าต่างซุ้มโค้งแหลม วิหารจตุรมุข วัดพระศรีสรรเพชญ์ จ. อยุธยา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 56 ช่องหน้าต่างซุ้มโค้งแหลม ด้านกำแพงะเหลียน วัดกุฎีดาว จ. อโยธยา
 ที่มา : จุฬิศพงศ์ จุฬารัตน์ “กุหลาบเปอร์เซียในราชอุทยานกรุงสยาม : รูปรอยวัฒนธรรม
 อินโด- อิหร่านในศิลปกรรมไทยสมัยอยุธยา” ศิลปวัฒนธรรม 26 , 11 (กันยายน 2548) :
 84.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 57 ช่องเปิดประตู – หน้าต่าง แบบโค้งกลม วิหารราย วัดมหาธาตุ จ.ลพบุรี
ที่มา : สมคิด จิระทัศนกุล, คติ สัญลักษณ์ และความหมายของขุมประติมากรรมหน้าต่าง
ไทย (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งจำกัด, 2546), 43.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนอนุรักษ์มรดก

ภาพที่ 58 โค้งสันเหลื่อม เมรุทิศวัดไชยวัฒนาราม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลาสาธิต

ภาพที่ 59 โค้งสันเหลื่อม เจดีย์วัดกุฎุด จ. ลำพูน
ที่มา : สมคิด จิระทัศนกุล, คติ สัญลักษณ์ และความหมายของชุมชนประตูละ-
หน้าต่างไทย (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งจำกัด, 2546), 39.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงขลาสาธิต

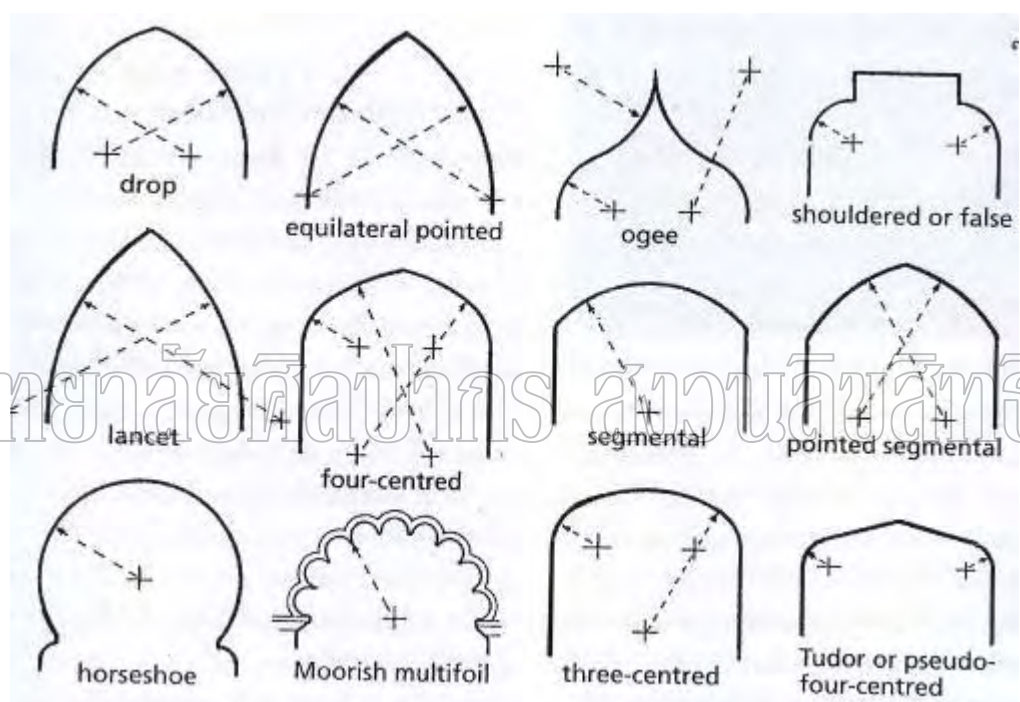

ภาพที่ 60 โค้งสันเหลี่ยม ประตุมณฑปวัดแก้ว อ. ไซยา จ. สุราษฎร์ธานี
ที่มา : สมคิด จิระทัศนกุล, คติ สัญลักษณ์ และความหมายของขุมประตุน-
หน้าต่างไทย (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งจำกัด, 2546), 40.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สวทช. สวทช. สวทช.

ภาพที่ 61 โค้งสันเหลื่อม ประตูปราสาทตาเมือน จ. สุรินทร์
ที่มา : สมคิด จิระทัศนกุล, คติ สัญลักษณ์ และความหมายของขุมประตุน้ำต่างไทย (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งจำกัด, 2546), 40.

ภาพที่ 62 รูปโครงสร้างของโค้ง Arc แบบต่าง ๆ ของโค้งแบบอินโด- อิหร่าน

ที่มา : จุฬิศพงศ์ จุฬารัตน์ “กุหลาบเปอร์เซียในราชอุทยานกรุงสยาม : ภูมิปัญญาวัฒนธรรม

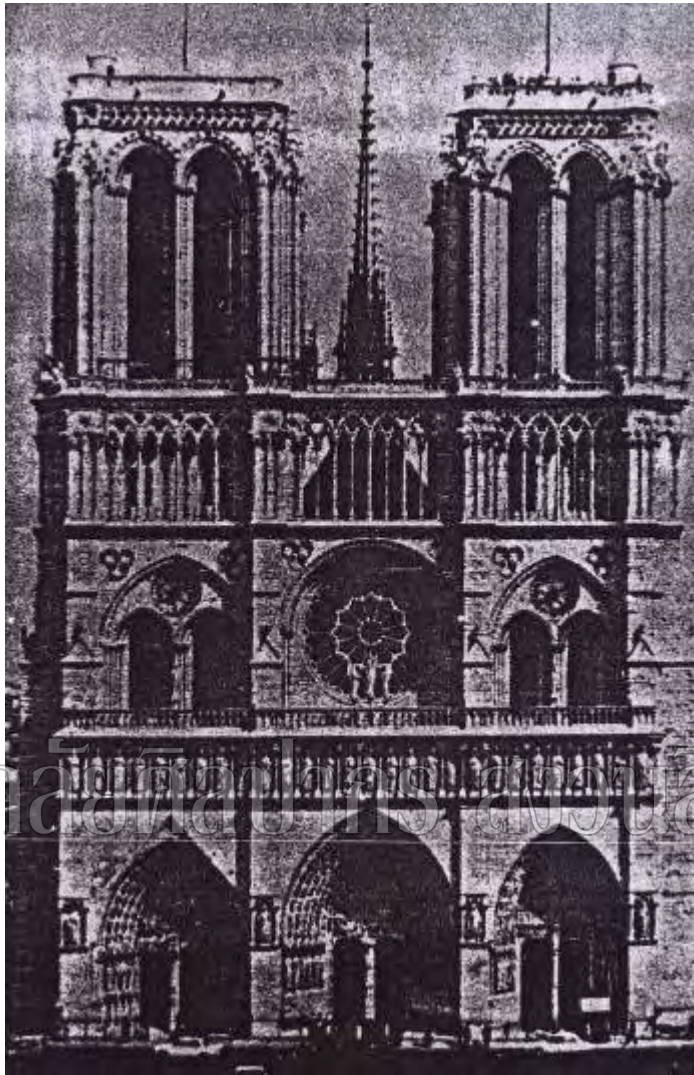
อินโด- อิหร่านในศิลปกรรมไทยสมัยอยุธยา” ศิลปวัฒนธรรม 26 , 11 (กันยายน 2548) : 80.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 63 อาคารของเปอร์เซีย แสดงรูปแบบของวงโค้ง

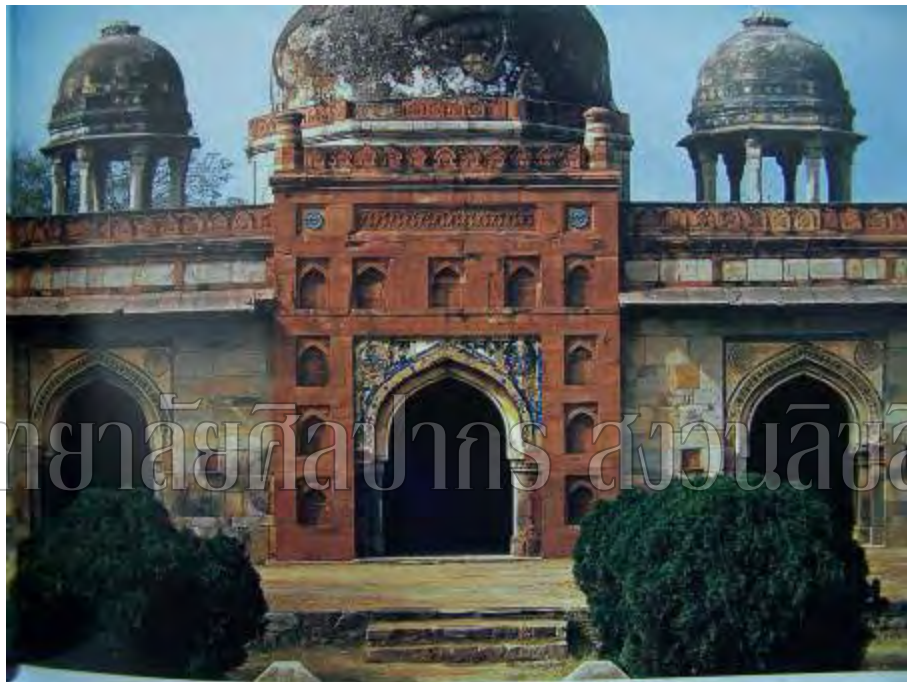
ที่มา : Ronald W Ferrier, The Art of Persia (Ahmedabad, India : Mapin, 1990), 288.

มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาลัยช่างศิลป์

ภาพที่ 64 โค้งแบบโกธิค ด้านหน้าโบสถ์โนเตรอดาม กรุงปารีส
ที่มา : อัสนี ชูอรุณ และเฉลิมศรี ชูอรุณ, แบบอย่างศิลปะตะวันตก
(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2528), 57.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงอนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 65 The funerary mosque สมัย Mughal แสดงให้เห็นถึงช่องเจาะเล็ก ๆ บริเวณผนัง

ที่มา : Henri Stierlin, Islamic Art and Architecture : From Isfahan to The Taj Mahal
(London : Thames and Hudson, 2002), 91.

ประวัติผู้แต่ง

ชื่อ – นามสกุล นางสาว วิริยา ศรีวิเชียร
ที่อยู่ 116 ม. 7 ต. ห้วยขมิ้น อ. ด่านช้าง จ. สุพรรณบุรี 72180

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2545 สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต จากคณะจิตรศิลป์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2547 ศึกษาต่อระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ศิลปะ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์